

Kaza namazının hükmü

Almanya'dan İlhan GÜLERGÖZ: “Kaza namazının hükmü nedir? Önemi nedir? Delilleri var mıdır? Uygulaması nasıl olacaktır?”

Üzerimize farz olup da, vakti içinde kılmadığımız her farz namazı kazâ etmek, üzerimize farzdır. Namazı ister sehven, ister unutarak, ister uykuda, ister kasten, isterse başka bir sebeple geçirmiş olalım, fark etmez; üzerimizden farziyeti düşmez. Edâsı farz olan namazın, kazâsı da farzdır. Ayrıca günahından Allah’a sığınmak için tövbe-istiğfar etmek lâzımdır.

Ebû Katâde’nin (ra) anlattığına göre Peygamber Efendimiz (asm), uyku sebebiyle namazını vaktinde kılamadıklarından şikâyet edenlere şöyle buyurdu: “Uykuda iken namazı geçirmek kusur değildir. Uyanık iken kılmamak kusurdur. Sizden biriniz unutursa veya uykuda namazını geçirirse hatırlayınca hemen kılsın.”¹

Namazı vakti içinde kılmaya edâ denir. Bir farz namazın iftitah tekbirini aldıktan sonra vakti çıksa, Hanefî ve Hanbelî mezheplerine göre bu namaz edâ olarak kılınmış olur. Şafiî ve Malikî mezheplerine göre ise bir namazın edâ olması için, hiç olmazsa ilk rekâtının vakti içinde kılınmış olması gerekir.

Vakti giren farz namazı kılmak, bizim Allah’a karşı borcumuzdur. Bu borç, herhangi bir insana olan borcumuzdan farksız üzerimizde bir zimmet halindedir ve bunu ödemek zorunludur. Bu zimmeti bir an önce eda etmeyi, şartlarımız ne olursa olsun gündemimizin ilk sırasına almalıyız. Bu konudaki duyarlılığımız, bizim Allah’a karşı olan takvâmızın da, sevgimizin de, korkumuzun da bir gereğidir.

İnsan borçlarını bir an önce ödeme gayreti içinde olmalıdır. Borçları biriktirip ödemekte duyarsız davranmak, nasıl ki bu dünya hayatında malımızın haciz ile icrâ edilmesine sebep oluyorsa, uhrevî hayatımız için de durum bundan farksızdır. Borçlarına sâdık olan mantıklı bir kişi, namazlarına da sâdık olmalıdır. Bir firmanın senetlerini imzaladığınız takdirde, borcunuzu günü gününe ödemek için âdeta tekeden süt sağıyorsunuz, büyük bir gayretle olumsuz şartları olumlu hâle getiriyorsunuz. Ödeme gücünüz olmadığında bile harç-borç bulup taahhüdünüzü yerine getirip, senedinizi alarak, borç zimmetini üzerinizden kaldırıyorsunuz. Aksi takdirde mahkemelere hesap vermek zorunda kalacaksınız. Mahkeme sizin, “Efendim, ödeme gücüm yoktu!” demenizi hesaba almadan senedinizdeki borcunuz

kadar malınızı haczediyor; neticede alacaklı, sizin özel durumunuz ne olursa olsun, sizden alacağı kadar bir malı almaya hak kazanıyor. Ve bu onun hakkı oluyor.

Peki, Allah'ın üzerimizdeki hakkını hiç düşünüyor muyuz?

Herşeyi, ama herşeyi kendisine borçlu olduğumuz Yaradan'ımıza karşı geniş bir şükür vazîfesi ile yükümlü tutulmamız, eşyanın tabiatı gereği değil midir? Bu şükür vazîfesine karşı duyarsız kalmamızı gerektiren bir neden var mı? Kaldı ki, günün beş vaktine serpiştirilmiş, vaciple birlikte toplam yirmi rek'âtlık bir Günlük Farz Namaz Programı yapılmayacak gibi değildir ki? Zamanında kılmadığımız namazların kazâsını kılmak için duyarlı davranmaz ve geçirdiğimiz farz namazları mazînin derin derelerinde unutursak eğer, onlarca namazın zimmeti üzerimizde bulunduğu halde gözümüze uyku girebilir mi, sabah-akşam soframızdan lezzet alabilir miyiz, aşımız dilimize acılaşmaz mı, dimağımızdan yaşamak zevki kaçıp gitmez mi?

Günlük yirmi rek'âtlık namaz zimmetini bugün, evet bugün ödemiyorsak eğer, ne zaman ödeyeceğiz? Geçirdiğimiz farz namazın kazâsını ne diye bir bilinmez tarihe bırakıyoruz?

Kılmadığımız her bir farz namaz, üzerimizde zimmetimize geçen bir borç olarak duruyor. Bunu ne zaman ödeyeceğiz? Rabbimizin günlük yirmi rek'âtlık farz emri karşısında nazlanıyoruz, dudak büküyoruz, burun kıvrıyoruz; borçlu kalmaktan sakınmıyoruz, çekinmiyoruz! Üzerimize icrâ memuru gönderseydi kıldardık muhakkak; ama değeri kalır mıydı?

Düşünün; her bir vakit namazı kılmadığımızda estetiğimizden bir şey kaybediyoruz! Böylece zimmetimizde namazlar arttıkça eriyoruz, mahvoluyoruz! Ve kazâsını kılıp borçtan kurtulmadıkça estetiğimiz veya elimizden icrâ ile alınan maddî değerlerimiz geri verilmiyor! Göz göre göre tükeniyoruz! Ne tıp çâre, ne teknoloji!

Netice olarak Allah'a kul olmak lâzım ve bu kulluğu Allah'ın farz emri olan namazı kılmakla göstermek lâzım. Vaktinde kılmadığımız namazların kazâsını ihmal etmeden, bir program dahilinde kılarak hiç olmazsa zimmetten kurtulmak lâzım. Günahı için de tövbe etmekte gecikmemek gerekir.

Dipnotlar:

1- Nesâî, Namaz Vakitleri, 53